

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Seksjon for brukerinnsikt

Informasjon om og planlegging av alderspensjon

Tall basert på personbrukerundersøkelsen 2024

Innsiktsnotat 1/2025

Skrevet av Siri Hansen Pedersen, Jørgen Daroische Holbæk-Hanssen og Anders Thorgersen

18.06.2025

Innhold

Kort oppsummert.....	2
Innledning.....	3
Om datagrunnlaget	3
Et flertall undersøker alderspensjon på forhånd.....	3
De med dårlig helse undersøker i mindre grad	4
Halvparten av de som på forhånd undersøkte forventet pensjon sier at det påvirket beslutningen	5
Mange fikk lavere pensjon enn forventet.....	6
Opplevelsen av Navs informasjon har mye å si	7
Oppsummering.....	8
Referanser.....	8

Kort oppsummert

- 2 av 3 undersøkte hvor mye de kunne få i alderspensjon før de sendte inn en søknad.
- Omtrent halvparten av de som undersøkte ulike muligheter svarer at dette påvirket beslutningen om å ta ut pensjon.
- Litt under halvparten synes at pensjonen ble som forventet, men like mange sier at den ble lavere enn forventet.
 - Blant de som undersøkte på forhånd, svarer nær halvparten at pensjonen ble som forventet – mens 40 prosent sier at den ble lavere enn forventet.
 - Blant de som ikke undersøkte sier hele 60 prosent at utbetalingen ble lavere enn forventet.

Innledning

For mennesker som er i en livssituasjon hvor de vurderer eller snart skal gå av med alderspensjon, er god informasjon og støtte viktig for å kunne ta informerte valg. Nav gir blant annet informasjon på [nav.no/alderspensjon](https://www.nav.no/alderspensjon) og har en [pensjonskalkulator](#) som skal gjøre det enklere å forstå egne rettigheter og konsekvensene av ulike uttakstidspunkter. Pensjonskalkulatoren gjør det blant annet mulig å se sammenhengen mellom uttakstidspunkt og størrelsen på pensjonen. I den årlige [personbrukerundersøkelsen](#) (Nav, 2024) har vi spurt personer som snart skal eller nylig har gått av med pensjon om hvordan de opplevde planleggingsfasen og om informasjonen og verktøyene fra Nav var til hjelp. Vi skal også se på hvem som bruker verktøyene og finner dem mest nyttig. Dette innsiktsnotatet oppsummerer hovedfunn fra disse brukeropplevelsene.

Om datagrunnlaget

Datagrunnlaget baserer seg på Navs personbrukerundersøkelse fra 2024 (og 2023 til sammenligning), som sendes årlig ut til et tilfeldig utvalg personer som har søkt en statlig ytelse og/eller mottar oppfølgingstjenester. Detaljer om spørreundersøkelsen og datainnsamlingen finnes i den tilhørende rapporten *Slik opplever brukere Nav: Navs personbrukerundersøkelse 2024* (Nav, 2024, side 8). Analysene er basert på vektete data og tar hensyn til stratifisering i utvalget.¹

I 2024-undersøkelsen er det 815 respondenter som oppgir at de har søkt alderspensjon, og disse utgjør datagrunnlaget for dette innsiktsnotatet. Vi inkluderer respondenter i alderen 61 til 70 år.²

Et flertall undersøker alderspensjon på forhånd

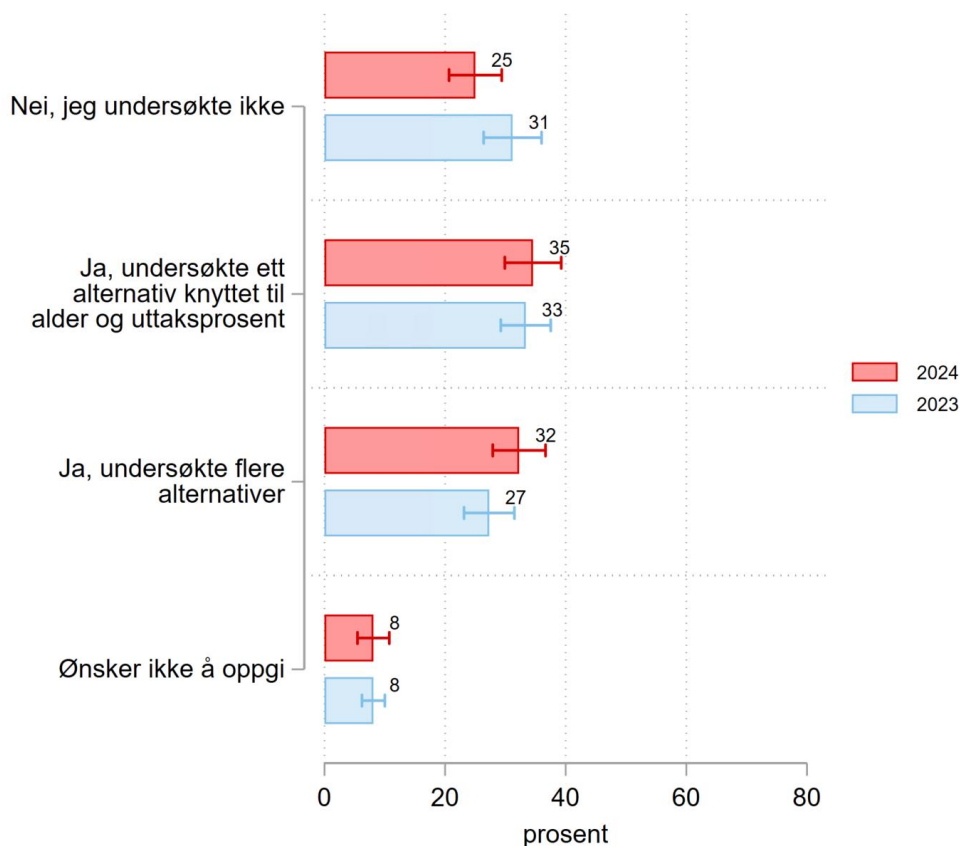
Hovedbildet er at mange undersøker pensjonen sin før de søker (Figur 1). 35 prosent undersøkte ett alternativ knyttet til alder og uttaksprosent, mens 32 prosent undersøkte flere alternativer. 25 prosent undersøkte ikke.

Forskjellene mellom 2023 og 2024 er små og ikke statistisk signifikante, noe som betyr at variasjoner i andelene ikke nødvendigvis betyr en reell endring blant pensjonister de to årene. Samtidig oppgir en høy andel (76 %) at de har vært i kontakt med en ansatt i Nav, hvorav flesteparten 1-3 ganger. Vi vet imidlertid ikke om kontakten særskilt gjelder undersøkelse av forventet pensjon.

¹ For mer detaljer om utvalgsdesign og vekting se rapporten til personbrukerundersøkelsen 2024 (Nav 2024, vedlegg 1 s. 56).

² Selv om alderspensjon tidligst kan tas ut fra måneden etter fylte 62 år, er det mulig å sende inn søknad noen måneder før. Nav anbefaler fire måneder før ønsket start på utbetaling. I utvalget i analysene er gjennomsnittsalderen 64,7 år. Les mer om regler og vilkår for alderspensjon på Nav sine nettsider: <https://www.nav.no/alderspensjon>

Figur 1 *Undersøkte du hvor mye du kom til å få i alderspensjon før du søkte?* Prosentandeler med 95 prosent konfidensintervall

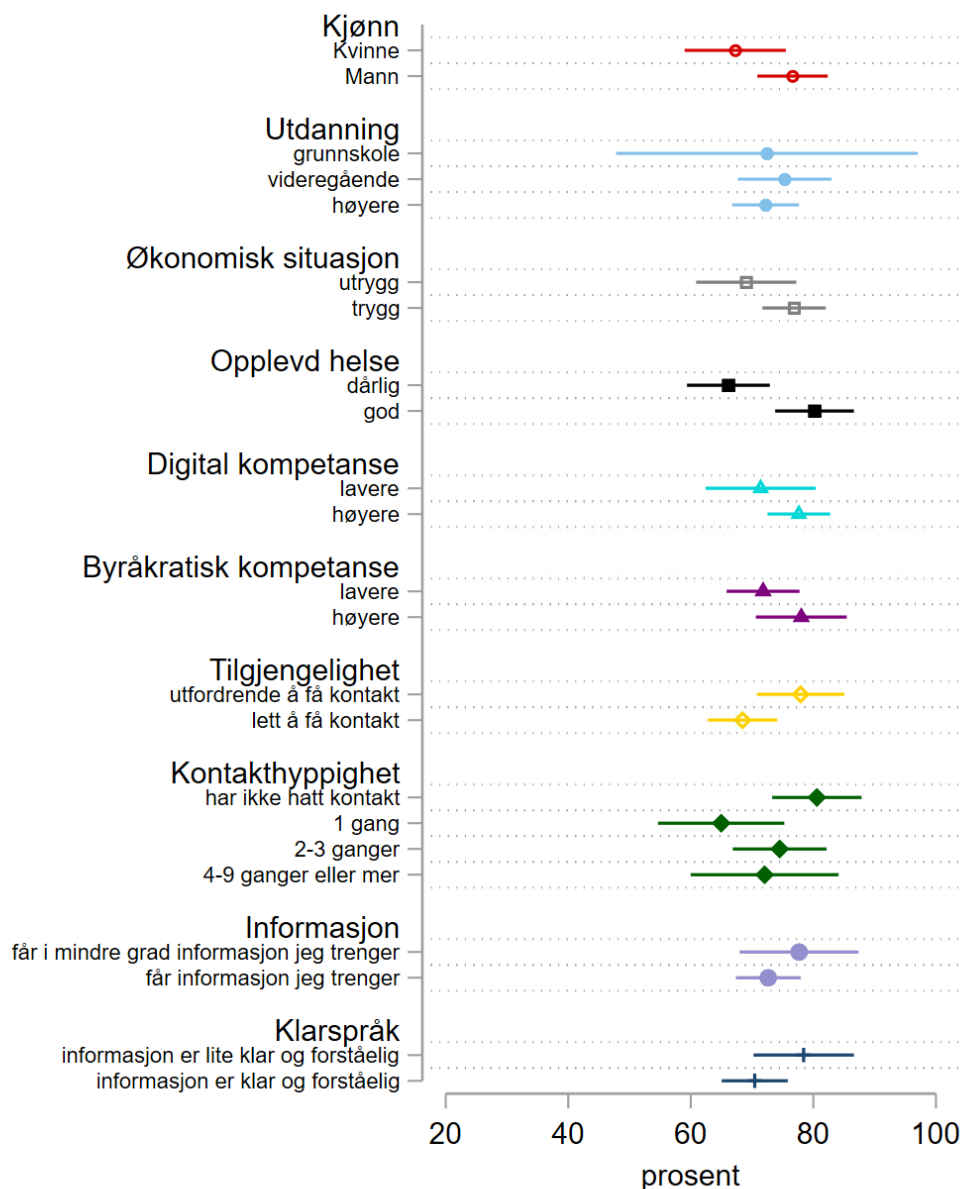

Kilde: Nav

De med dårlig helse undersøker i mindre grad

Selv om det er noen forskjeller mellom hvem som undersøker (Figur 2), er hovedbildet at det er små forskjeller blant bakgrunnskjennetegn som kjønn, utdanning, økonomisk situasjon og byråkratisk og digitalt kompetansenivå. Samme tendens ser vi blant dem med ulik erfaring med Nav, knyttet til tilgjengeligheten, kontakthypighet, om de får informasjon de har behov, og hvor lettfattelig språket oppleves. Unntaket er selvrapportert helse, hvor en større andel av de som rapporterer god helse undersøker pensjon (80 %), sammenlignet med de som opplever å ha dårligere helse (66 %).

Figur 2 Andel som undersøkte alderspensjon på forhånd, etter bakgrunnsvariabler og erfaringer med tjenester (med 95 prosent konfidensintervall).

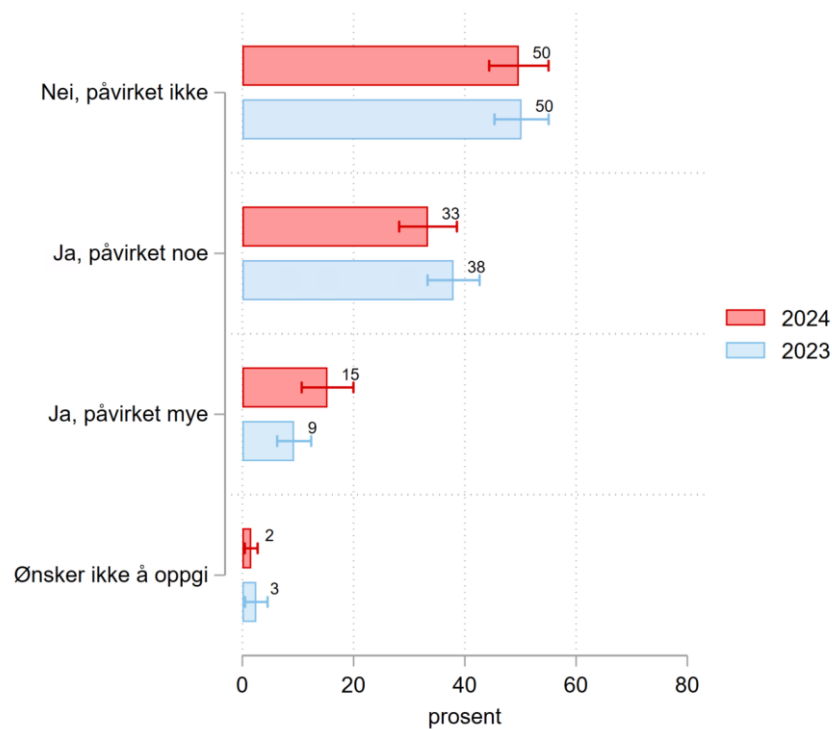

Kilde: Nav

Halvparten av de som på forhånd undersøkte forventet pensjon sier at det påvirket beslutningen

Omtrent halvparten av de som undersøkte vilkårene for å bli pensjonist svarer at det påvirket beslutningen om å ta ut pensjon. Rundt 33-38 prosent sier at det påvirket noe, og under 15 prosent sier at det påvirket beslutningen mye. Den andre halvparten mener at det ikke påvirket beslutningen (Figur 3).

Figur 3 Prosentandel som oppgir at de undersøkte forventet pensjon og om dette påvirket beslutningen om å ta ut pensjon (95 prosent konfidensintervall).

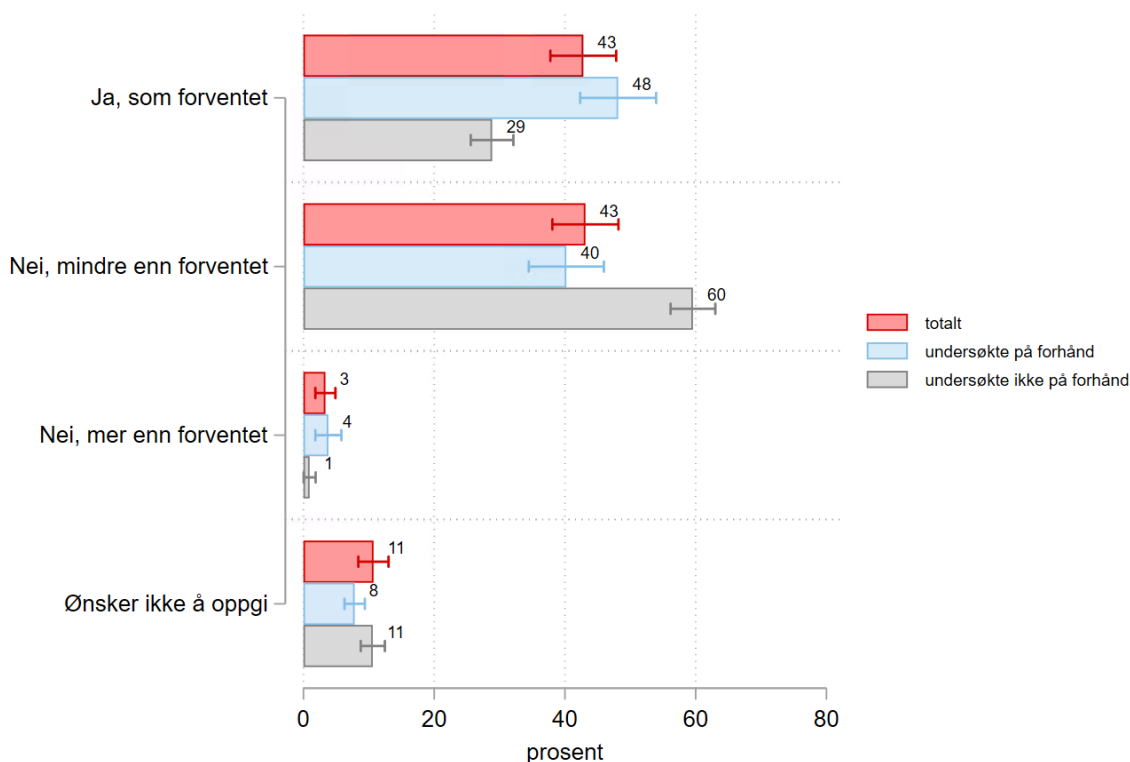
Kilde: Nav

Mange fikk lavere pensjon enn forventet

Samlet sett oppgir 43 prosent at pensjonsutbetalingen ble som forventet, men like mange sier den ble lavere enn forventet (Figur 4). Når vi skiller mellom de som undersøkte og de som ikke undersøkte på forhånd ser vi tydelige forskjeller.

Blant de som undersøkte på forhånd, svarer nær halvparten (48%) at pensjonen ble som forventet. Kun 29 % av de som ikke undersøkte på forhånd fikk pensjon som forventet. Her ser vi en signifikant forskjell i opplevd forventning og om søker undersøkte vilkårene på forhånd eller ikke. Samtidig er det verdt å merke seg at en betydelig andel (40 %) som undersøkte likevel opplevde at utbetalingen ble lavere enn forventet. Blant de som ikke undersøkte, sier 60 prosent at utbetalingen ble lavere enn forventet.

Figur 4 Samsvar mellom forventet og faktisk pensjonsutbetaling, etter om man undersøkte på forhånd (95 prosent konfidensintervall).

Kilde: Nav

Opplevelsen av Navs informasjon har mye å si

Vi har sett nærmere på hvem som oppgir at de fikk pensjonsutbetaling som forventet, basert på de samme faktorene som i figur 2. Her er det noe større variasjon ut fra bakgrunn, livssituasjon og ulike erfaringer med Nav. For eksempel har økonomisk trygghet stor betydning: Blant dem som opplever økonomien som trygg, svarer 52 % at de fikk det de forventet, mens bare 21 % av dem med utrygg økonomi oppgir det samme.

Også informasjonsopplevelsen ser ut til å spille inn. Kun 24 prosent av de som synes det er vanskelig å få informasjon de trenger, og 30 % av de som opplever Navs informasjon som uklar, oppgir at de fikk forventet pensjon. Andelen er høyere blant de som har en positiv vurdering av informasjonen (47%) og klarspråket (46 %).

Rent deskriptivt tyder resultatene på at bakgrunn, livssituasjon og ulik erfaring med Nav har større betydning for om pensjonen blir som forventet enn hvorvidt man undersøkte på forhånd. Samtidig ser vi at de som undersøker, i noe større grad oppgir at utbetalingen samsvarte med forventningene.

Oppsummering

Innsiktsnotatet baserer seg på personbrukerundersøkelsen 2024 og ser nærmere på hvordan personer som nylig har søkt alderspensjon opplever planleggingsfasen, og i hvilken grad informasjon fra Nav bidrar til at de tar informerte valg.

Hovedfunnene viser at et flertall undersøker pensjonsutbetaling på forhånd, og at det er små forskjeller mellom ulike bakgrunnskjennetegn. Det er likevel tydelige mønstre i hvem som oppgir at pensjonen ble som forventet: Personer med trygg økonomi, god helse og positive erfaringer med informasjonen fra Nav svarer oftere at pensjonen samsvarte med forventningene. Samtidig ser vi at mange som undersøker på forhånd likevel får lavere utbetaling enn forventet.

Referanser

Nav (2024). *Slik opplever brukerne Nav: Navs personbrukerundersøkelse 2024*. Rapport 4. Oslo: Arbeids- og velferdsdirektoratet. Tilgjengelig via:
https://www.nav.no/_/attachment/inline/7696ecc1-b2ac-4d94-9179-1cefc63ad4a2:359c7aa76499cfd4462fa1021609a76f152dd21e/Personbrukerunders%C3%B8kelsen%202024.pdf